

BIJLAGE 2

**Quick scan natuurtoets
woningbouw Witteveen**

**'Quickscan natuurtoets woningbouw
op een perceel in Witteveen'**

*Inventarisatie en beoordeling van
natuurwaarden in het kader van
natuurwet- en regelgeving*

COLOFON

Titel: 'Quickscan natuurtoets woningbouw op een perceel in Witteveen'

Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving

Projectcode: 08080

Status: Conceptrapport

Datum: 18 april 2008

Auteur: Ing. P.M. van den Brandhof

Eindredactie: Ing. M. van der Sluis

Veldonderzoek: Ing. M. van der Sluis

Opdrachtgever: Grontmij Assen

Contactpersoon: Dhr. A. Feitsma

EcoGroen Advies BV
Postbus 625
8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64

F: 038 423 64 65

I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2008)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Brandhof, P.M. (2008). Quickscan natuurtoets woningbouw op een perceel in Witteveen; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 08-080. EcoGroen Advies, Zwolle.

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting en conclusies

1	Inleiding.....	1
1.1	Aanleiding en doelstelling.....	1
1.2	Situatie.....	1
1.3	Algemene opzet en werkwijze.....	2
2	Gebiedsgericht natuurbeleid.....	3
2.1	Inleiding.....	3
2.2	Natuurbeschermingswet 1998.....	3
2.3	Nota Ruimte.....	3
3	Flora en fauna van het onderzoeksgebied.....	6
3.1	Methode.....	6
3.2	Flora.....	6
3.3	Zoogdieren.....	6
3.4	Broedvogels.....	7
3.5	Amfibieën.....	9
3.6	Vissen en reptielen.....	9
3.7	Ongewervelden.....	9
4	Geraadpleegde bronnen.....	10
Bijlagen		
I	.....	Wettelijk kader

SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Aanleiding en doelstelling

In verband met de voorgenomen realisatie van woningbouw op een perceel ten zuidoosten van Witteveen is in opdracht van Grontmij Assen een quickscan natuurtoets uitgevoerd door EcoGroen Advies. De consequenties van de voorgenomen werkzaamheden op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet en gebiedsgericht natuurbeleid.

Het onderzoek is gebaseerd op een veldbezoek op 18 april 2008 en een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens.

Gebiedsgericht beleid

Op basis van de ligging en aard van de ruimtelijke ingrepen wordt ingeschat dat geen negatieve effecten optreden op het dichtst bijzijnde Natura 2000-gebied Mantingerzand en natuurwaarden buiten de EHS. Wel grenst het plangebied aan een bosgebied dat is aangemerkt als EHS. Het is van belang om negatieve effecten op dit gebied door veranderingen in grondwaterstand en uitstraling van licht en geluid te voorkomen, zowel tijdens de aanlegfase als in de gebruiksfase. Ook is het van belang om in dit kader contact op te nemen met de Provincie Drenthe.

Aangetroffen en te verwachten soorten

Het plangebied bestaat uit een erf met daarop o.a. twee schuren en enige beplanting. Permanent oppervlaktewater ontbreekt.

Uit de natuurtoets komen de volgende zaken naar voren:

- In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten of plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen of te verwachten;
- Vaste verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet aanwezig binnen het plangebied. De voorgenomen plannen hebben geen nadelige gevolgen op eventuele verblijfplaatsen in de omgeving, vlieg- en/ of jachtroutes en foeragerende vleermuizen;
- Verspreid in het gebied zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde zoogdiersoorten aangetoond of te verwachten;
- In het plangebied zijn geen broedvogels aangetroffen en ook niet te verwachten. Wel zijn in het aangrenzende bosgebied verschillende broedvogels aanwezig;
- Laag beschermde amfibieënsoorten als Bruine kikker, Gewone pad en Bastaardkikker zijn voortplantend aangetoond of te verwachten. Ook overwintering is in beperkte mate te verwachten in de oeverzone van de greppel;
- Er zijn geen reptielen of beschermde vissen en ongewervelden aangetoond of te verwachten.

Eindconclusies

- Negatieve effecten op het aan het plangebied grenzende bosgebied dat tot de EHS behoort moeten worden voorkomen. Het betreft hier met name effecten door veranderingen in grondwaterstand en uitstraling door licht en geluid. Het is van belang hierover contact op te nemen met de provincie Drenthe;
- Het aanvragen van ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en faunawet is niet aan de orde;
- Algemeen geldt dat het verstoren of beschadigen van broedbiotopen van vogels verstoren te allen tijde dient te worden voorkomen. Dit is in voorliggende situatie mogelijk door de werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen van vogels of een afstand van ca. 20 meter te houden tot het aangrenzende bosgebied. Overigens wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van de Grontmij Assen (contactpersoon dhr. A. Feitsma) heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd. Dit in verband met de beoogde realisatie van woningen op een perceel ten zuidoosten van de bebouwde kom van Witteveen, gemeente Midden-Drenthe.

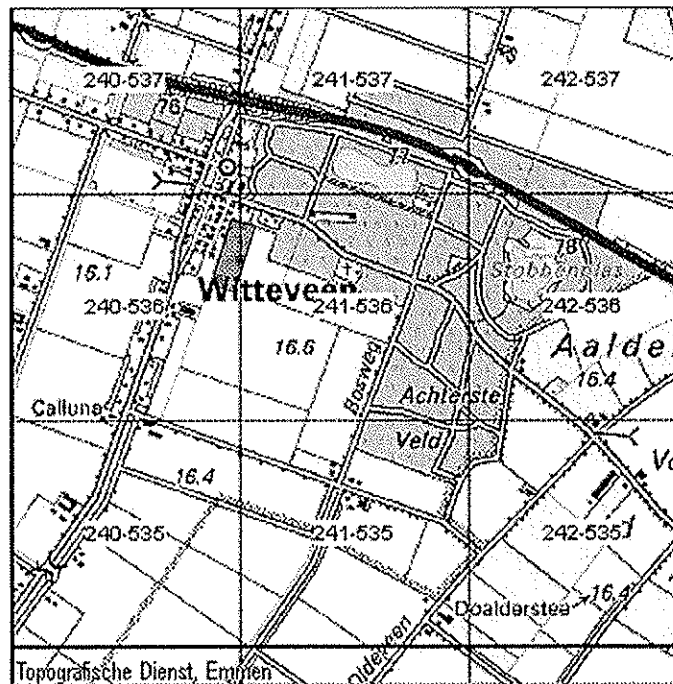
In verband met de op 1 april 2002 in werking getreden Flora- en faunawet en de geldende regelgeving in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, is het noodzakelijk om vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen en andere activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats.

In het voorliggende onderzoek worden de consequenties in beeld gebracht van de beoogde plannen en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

1.2 Situatie

Het onderzoeksgebied bevindt zich ten zuidoosten van Witteveen (zie figuur 1). Het plangebied bestaat in de huidige situatie uit grasland. Ten noordoosten van het plangebied ligt een bosgebied. Oppervlaktewater is in het plangebied uitsluitend aanwezig in de vorm van een greppel aan de westkant. In deze greppel is vermoedelijk het gehele jaar water aanwezig.

Het voornemen is om op het perceel en een strook van tien meter aan weerszijden van de 'vrije' zijden woningbouw te realiseren.

Figuur 1: Situering van de planlocatie ten zuidoosten van Witteveen (rode figuur).
Bron: Topografische Dienst Emmen.

1.3 Algemene opzet en werkwijze

Voorliggende quickscan is gebaseerd op één locatiebezoek, beschikbare gebiedskennis, verspreidingsgegevens (zie Geraadpleegde bronnen) en bekende ecologische principes.

Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en beperkingen met betrekking tot de beoogde ruimtelijke ingreep in het plangebied, zijn twee sporen gevolgd:

- Ten eerste is in kaart gebracht welk gebiedsgericht beleid uitwerking heeft in het gebied (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het gebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 3).

Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de te verwachten effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten. Ook wordt vermeld welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) en compenserende maatregelen nodig zijn om aan de zorgplicht te voldoen.

2 GEBIEDSGERICHT NATUURBELEID

2.1 Inleiding

In het kader van dit onderzoek wordt, naast de aanwezigheid van beschermde soorten, aandacht besteed aan gebieden met een beschermingsstatus. De volgende wet- en regelgeving is daarbij van belang:

- Natuurbeschermingswet, waarin o.a. opgenomen de Vogel- en Habitatrichtlijn;
- Nota Ruimte, in streekplannen uitgewerkt voor bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), ganzenfoeragegebied en weidevogelgebied.

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke ingrepen buiten de begrenzing van deze gebieden getoetst te worden op mogelijke schadelijke uitstralende effecten.

In de onderstaande paragrafen wordt kort ingegaan op de eventuele effecten die de geplande werkzaamheden kunnen hebben op nabijgelegen gebieden met een beschermingsstatus.

2.2 Natuurbeschermingswet 1998

In de nabijheid van het plangebied bevinden zich geen Natura 2000-gebieden, zoals Habitat- of Vogelrichtlijngebieden. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is het Mantingerzand, gelegen op ca. 2200 meter afstand van het plangebied. Dit gebied is aangewezen onder de Habitatrichtlijn vanwege het voorkomen van verschillende bijzondere habitattypen. Het betreft hier specifieke heide- en graslandvegetaties, jeverbesstruwelen, natuurlijke poelen en meren.

Negatieve effecten op habitattypen van het verderop gelegen Natura 2000-gebied zijn niet te verwachten, er vanuit gaande dat geen verdroging optreedt in het verderop gelegen Mantingerzand. Effecten als ruimtebeslag en recreatieve uitloop zijn niet aan de orde, gezien de afstand tot het gebied en zonering van recreatie over bestaande paden. Geconcludeerd wordt dan ook dat de woningbouw geen negatieve effecten zal hebben op het verderop gelegen Natura 2000-gebied Mantingerzand.

2.3 Nota Ruimte

De Nota Ruimte is één van de structuurschema's waarin de visie van het Rijk over natuur en landelijk gebied is vastgelegd. De nota richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Vanuit deze doelstelling is de Ecologische Hoofdstructuur in het leven geroepen en worden ganzen- foerageergebied en weidevogelgebied aangewezen. De Nota Ruimte is een zogeheten planologische kernbeslissing (PKB). Het Rijk verwacht dat provincies en gemeenten de Nota laten doorwerken in hun ruimtelijke plannen, zoals het streekplan en het bestemmingsplan.

EHS

De EHS is een duurzaam samenhangend stelsel van natuurrelaties en waarden, gebaseerd op een netwerk van gebieden, waarin de hoofdfunctie 'natuur' is, alsmede natuurwaarden in agrarische gebieden. De EHS is een onderdeel van een landelijk

netwerk. De EHS is in ecologische zin een samenhangend stelsel. Dit betekent dat fysieke aansluiting van terreinen onderling van groot belang is en waar mogelijk wordt nagestreefd. Niet direct aangrenzende terreinen kunnen toch in ecologische zin samenhangen en daarom ook onderdeel zijn van de EHS. (POP II, 2004)

Volgens het POP II, bestaat de EHS in Drenthe uit:

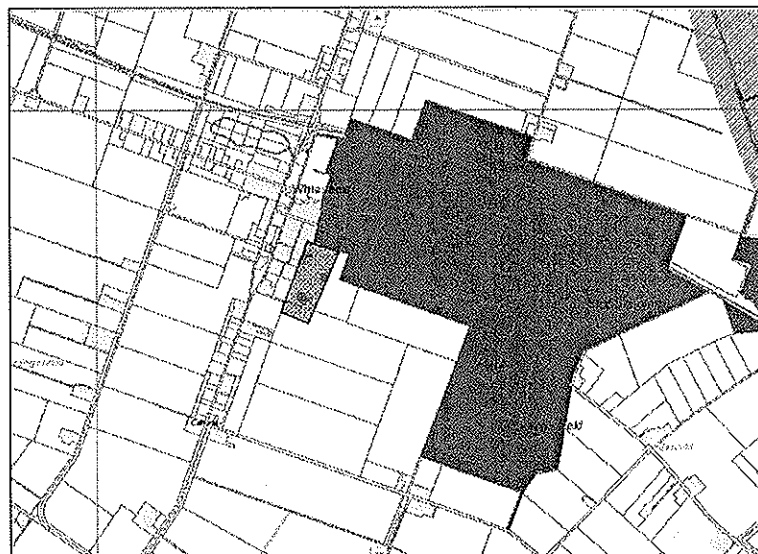
- Grotere bestaande natuur- en bosgebieden;
- De in het Integraal Gebiedsplan Drenthe begrensde natuur- en beheersgebieden;
- Ecologische verbindingzones (EVZ's);
- Robuuste verbindingen.

In het POP II is de EHS voor twee momenten weergegeven. De concrete EHS van dit moment en een zoekgebied voor de realisatie van de EHS in 2018. De definitieve eindsituatie van 2018 wordt vaak aangeduid met 'netto-EHS'.

Daar waar het POP II hier aanleiding voor geeft is de 'Gebiedsvisie Natuur, Bos en landschap' geraadpleegd voor meer gedetailleerde informatie.

Voorop staat dat het zoneringsbeleid uit het POP II het toetsingskader is voor ruimtelijke plannen en activiteiten. De bescherming van de EHS werkt door in de streekplanzones van het POP II en de bestemmingsplannen van de gemeente. Woningbouw dient getoetst te worden aan het beleid voor de EHS. De kern van de afweging vormt daarbij het 'nee, tenzij' principe. Dit wil zeggen dat schadelijke ingrepen niet zijn toegestaan, tenzij er andere belangen zijn die de ingreep rechtvaardigen. Ook zijn compenserende maatregelen voorgeschreven. De provincie heeft een compensatieverordening opgesteld als uitwerking van het Provinciaal omgevingsplan Drenthe, de Habitatrichtlijn en de Nota Ruimte. Uitgangspunt van de verordening is dat er geen netto-verlies aan waarden mag optreden. De gemeente Midden-Drenthe waar het plangebied in ligt heeft deze compensatieverordening vastgesteld (Gemeente Midden-Drenthe 2003).

Het plangebied grenst aan een bosgebied dat is aangemerkt als EHS (figuur 2). Het natuurdoeltype van de aangrenzende EHS is bos van arme zandgronden. Belangrijke randvoorwaarden voor dit natuurdoeltype zijn een diepe grondwaterstand, uitblijven van overstromingen en goede luchtkwaliteit. Negatieve effecten die kunnen optreden als gevolg van woningbouw zijn met name veranderingen in grondwaterstand en uitstraling van licht en geluid. Het is van belang dergelijke negatieve effecten te voorkomen, zowel tijdens de aanleg als in de gebruiksfase. Een bufferzone zoals een groenstrook is in dit kader aan te bevelen. Tevens wordt aangeraden contact op te nemen met de provincie Drenthe, bevoegd gezag inzake de EHS.

Figuur 2: Situering van de planlocatie (rode figuur) grenzend aan de EHS (donkergroen).

Bron: Provincie Drente.

Natuurwaarden buiten de EHS

Het plangebied behoort niet tot andersoortige gebieden die vanwege specifieke natuurwaarden door de provincie zijn aangewezen, zoals weidevogelgebied of ganzenfoerageergebied. Ook liggen in het plangebied volgens de kaart Ecologische Structuren (Provincie Drenthe) geen belangrijke ecologische structuren. Negatieve effecten op natuurwaarden buiten de EHS zijn dan ook niet aan de orde.

3 FLORA EN FAUNA VAN HET ONDERZOEKSGBIED

3.1 Methode

Het onderzoek is gebaseerd op een dagbezoek op 18 april 2008.

Tijdens het veldonderzoek is aandacht besteed aan o.a. de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (Tabel 2 en 3). Voor zover mogelijk zijn de volgende soortgroepen geïnventariseerd: hogere planten, zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden. Daarnaast is op basis van de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie "geraadpleegde bronnen") en 'expert judgement', een uitspraak gedaan over de mogelijk aanwezige beschermde soorten.

In dit hoofdstuk worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het plangebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten. De relevante soorten worden in de onderstaande tekst kort toegelicht.

3.2 Flora

Tijdens het veldbezoek zijn binnen het plangebied geen beschermde plantensoorten of plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen. De aangetroffen soortensamenstelling bestaat uitsluitend uit algemene soorten en is kenmerkend voor voedselrijke omstandigheden.

Soorten die zijn aangetroffen zijn o.a. Gewone paardenbloem, Veldzuring, Pitrus, Kleefkruid, Kruipende boterbloem, Gele lis en Witte dovenetel. Gezien de aangetroffen soortensamenstelling, de terreingesteldheid en het terreingebruik zijn ook geen beschermde of bedreigde (Rode Lijst-) soorten te verwachten.

→ *Het aanvragen van ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en faunawet en het verrichten van compenserende/ mitigerende maatregelen is voor flora niet aan de orde.*

3.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en Tabel 3 van de Flora- en faunawet en daardoor strikt beschermd.

Potentiële verblijfplaatsen

De meest strikte bescherming gaat uit naar de verblijfplaatsen van vleermuizen. Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders etc.

Bebouwing en opgaande beplanting ontbreken in het plangebied, waarmee de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen kan worden uitgesloten. Ook in de randzone van het aangrenzende bosje zijn geen boomholten aangetroffen die geschikt zijn als vaste verblijfplaats voor boombewonende soorten. Het is mogelijk dat in de omliggende bebouwing vaste verblijfplaatsen van soorten als Gewone dwergvleermuis of Laatvlieger

aanwezig zijn, negatieve effecten hierop zijn echter niet te verwachten.

Potentiële vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde structuren voor de oriëntatie en daarlangs van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden trekken. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (b.v. rijen woningen, watergangen en singels) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

In het plangebied ontbreken lijnvormige elementen die als vliegroute van vleermuizen kunnen dienen. Wel is het mogelijk dat de beplanting langs de randen van het plangebied een vliegroute van vleermuizen zoals Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger vormt. Aangezien in de bosrijke omgeving rond het plangebied veel alternatieven voorhanden zijn geven de plannen geen aanleiding schade te veronderstellen aan de migratiemogelijkheden van vleermuizen.

Potentieel foerageergebied

Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie. Hiervan is in deze situatie geen sprake, omdat in het plangebied naar verwachting slechts zeer beperkt foerageergebied aanwezig is. Ook zal in de omgeving ruim voldoende foerageergebied voorhanden blijven.

- *Omdat geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn en er geen aantasting plaatsvindt van (potentieel) belangrijke vliegroutes en foerageergebied is er als gevolg van de beoogde plannen geen schade te verwachten op vleermuizen. Het aanvragen van een ontheffing is voor vleermuizen niet aan de orde.*

Overige zoogdieren

Binnen het plangebied kunnen vaste verblijfplaatsen van laag beschermde zoogdieren als Veldmuis, Egel, Bosmuis en Huisspitsmuis (FFW tabel 1) aanwezig zijn. Voor deze soorten geldt automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen 9 en 11 uit de Flora- en faunawet.

Vanwege het ontbreken van geschikt leefgebied kan de aanwezigheid van overige, strikt beschermde grondgebonden zoogdieren worden uitgesloten.

3.4 Broedvogels

Alle broedvogels zijn gedurende het broedseizoen beschermd en mogen in deze periode niet verstoord of geschaad worden. Voor verstoring van broedvogels in het broedseizoen is ook alleen in uitzonderlijke gevallen ontheffing annex art. 75 van de Flora- en faunawet te verkrijgen. Als broedseizoen wordt gehanteerd: periode van nestbouw, periode van broed op de eieren en de periode dat de jongen op het nest gevoerd worden (Van Heusen & Vreugdenhil 2006). Voor een kleine selectie vogels zijn de nestplaatsen jaarrond beschermd.

Op dit moment geldt dit voor de volgende soorten: Bosuil, Steenuil, Kerkuil, Ransuil, Groene specht, Zwarte specht, Grote bonte specht en nesten van in bomen broedende roofvogelsoorten als Sperwer, Buizerd, Havik en Boomvalk. In de loop van 2008 wordt deze lijst gewijzigd en zijn ook nesten van o.a. zwaluwen, Zwarte specht en Blauwe reiger jaarrond beschermd.

In het plangebied ontbreekt geschikt biotoop voor jaarrond beschermde broedvogels en nesten van deze soorten ontbreken. Ook in het aangrenzende bosje zijn geen jaarrond beschermde nestplaatsen aangetroffen. Wel is hier

een, niet meer in gebruik zijnde, spechtenholte van Kleine bonte specht aangetroffen.

- *Jaarrond beschermde nestplaatsen van broedvogels ontbreken in het plangebied en aangrenzende bosje. Het aanvragen van ontheffing en het verrichten van mitigerende en compenserende maatregelen is voor jaarrond beschermde broedvogels niet noodzakelijk.*

Overige broedvogels

Tijdens het veldonderzoek zijn geen aanwijzingen aangetroffen voor de aanwezigheid van broedvogels. Zo zijn geen nesten en sporen van nestbouw aangetroffen en zijn geen broed- of territoriumindicerende waarnemingen van broedvogels gedaan in het plangebied. Op basis van het veldbezoek, aanwezige biotoop en besloten ligging van het plangebied worden geen broedvogels in het plangebied verwacht.

In het aangrenzende bosje zijn algemene broedvogels als Winterkoning, Merel, Roodborst, Heggenmus, Tjiftjaf en Koolmees aangetroffen of te verwachten. Ook is hier de minder algemene Appelvink aangetroffen die hier ook broedend te verwachten is. Aangezien alle broedvogels gedurende het broedseizoen beschermd zijn en in deze periode niet verstoord of geschaad mogen worden is het van belang hier bij de plannen rekening mee te houden. Dit kan door werkzaamheden langs de bosrand niet in het broedseizoen uit te voeren of bij werkzaamheden tijdens het broedseizoen een afstand van ca. 20 meter tot dit bosje aan te houden.

Voor de meeste soorten de periode tussen 15 maart en 15 juli aangehouden als broedseizoen. De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar en in het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

- *In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen broedvogels aangetroffen en ook niet te verwachten. Wel zijn broedvogels aanwezig in het aangrenzende bosje. Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. In voorliggende situatie kan dit worden voorkomen door werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of tijdens het broedseizoen een afstand van ca. 20 meter tot het bosje aan te houden.*

3.5 Amfibieën

Tijdens het veldbezoek is in de greppel aan de westkant van het plangebied voortplanting van de laag beschermde Bruine kikker (FFW tabel 1) aangetoond. Overige amfibieën zijn niet aangetroffen. Wel zijn op basis van terreinkenmerken laag beschermde soorten als Gewone pad en Bastaardkikker in beperkte aantallen voortplantend te verwachten. Mogelijk fungeert de oevervegetatie als beperkt overwinteringsgebied voor genoemde soorten. Voor strikter beschermde soorten als Poelkikker (FFW tabel 3) ontbreekt geschikt biotoop.

Bij de geplande werkzaamheden kunnen enkele exemplaren van bovengenoemde soorten geschaad worden. Omdat het allen 'algemene soorten' betreft, geldt automatisch een vrijstelling van de verbodsartikelen 9, 11 en 12 uit de Flora- en faunawet en is geen ontheffing annex art. 75 Flora- en faunawet nodig.

→ *Het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet en het verrichten van mitigerende en compenserende maatregelen is voor amfibieën niet aan de orde.*

3.6 Vissen en reptielen

Ondanks intensief bemonsteren van de aanwezige greppel zijn geen vissen aangetroffen. In het overige deel van het plangebied ontbreekt oppervlaktewater. Geconcludeerd wordt dan ook dat vissen ontbreken. Ook reptielen kunnen op basis van terreinkenmerken worden uitgesloten.

3.7 Ongewervelden

Dagvlinders en libellen

In het plangebied zijn geen beschermde dagvlinders en libellen of soorten van de Rode lijst aangetroffen. Wegens het ontbreken van geschikt biotoop ontbreken geschikte voortplantingslocaties voor (beschermde) vlinder- en libellensoorten binnen het plangebied.

Mieren

In het plangebied zijn geen nestkoepels van beschermde mierensoorten aangetroffen. Beschermde mierensoorten zijn voornamelijk gebonden aan droge, open (naald)bossen en heideterreinen. Beide biotopen ontbreken in het plangebied.

Kevers

In Nederland komen/ kwamen vijf beschermde keversoorten voor. Juchtleerkever, Heldenbok en Brede geelgerande waterroofkever zijn al sinds de jaren '70 niet meer in Nederland waargenomen (Huijbregts 2003). Twee beschermde keversoorten komen nog wel voor in Nederland (Vliegend hert en Gestreepte waterroofkever). Binnen het plangebied is echter geen geschikt biotoop aanwezig voor beide soorten.

4 GERAADPLEEGDE BRONNEN

- Bode A.D., A.J. Dijkstra, B. Hoekstra, R. Hoeve & R. Zollinger (1999). *De Zoogdieren van Overijssel*. Voorkomen, verspreiding en ecologie van de in het wild levende zoogdieren.
- Brink H. van den, A. van Dijk, B. van Os & P. Venema (1996). *Broedvogels van Drenthe*.
- Broekmeyer, M.E.A. (redactie), (2006). *Effectenindicator Natura 2000-gebieden; achtergronden en verantwoording ecologische randvoorwaarden en storende factoren*. Wageningen, Alterra, Alterra-rapport 1375.
- Dijkstra, A.C.J., J. de Vries & B.J. Hoentjen (2003). *Dagvlinders in Drenthe*. Voorkomen en verspreiding 1990-2001.
- Gemeente Midden-Drenthe (2003). *Compensatieverordening gemeente Midden-Drenthe*. September 2003.
- Janssen J.A.M. & J.H.J. Schaminée (2004). *Europese Natuur in Nederland*. Soorten van de Habitatrichtlijn.
- Lange E., P. Twisk, A. van Winden en A. Diepenbeek (1994). *Zoogdieren van West-Europa*. Uitgegeven door de KNNV.
- Limpens H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Manger, R. & G. Abbingh (2005). *Libellen in Drenthe*. Verspreidingsatlas 1995-2004. Libellenwerkgroep Drenthe.
- Ministerie van LNV (2007). *Natura 2000-gebieden*. (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000)
- Nöllert A. & C. Nöllert (1992). *Amfibieëngids van Europa*.
- Provincie Drenthe (1998). *Middenveld*. Gebiedsvisie Natuur, Bos en Landschap. Ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij, Provincie Drenthe.
- Provincie Drenthe (2002). *Nota Flora en Fauna*. Beleid en uitvoering wetgeving.
- Provincie Drenthe (2003a). *Integraal gebiedsplan Natuur- en Landschapsdoelen in Drenthe*.
- Provincie Drenthe (2003b). *Compensatieverordening Bos, Natuur, Landschap en Archeologie*. Februari 2003.
- Provincie Drenthe (2004a). *Provinciaal Omgevingsplan II*. Definitieve tekst juli 2004. Provincie Drenthe, Assen.
- Provincie Drenthe (2004b). *EHS-netto en Natuurdoelen, POP2*. Stand van zaken realisatie netto EHS per 7 juli 2004. Vaststelling Provinciaal Omgevingsplan Drenthe. POPII, kaart G.
- Provincie Drenthe (2004c). *Milieubeschermingsgebieden, POP2*. Vaststelling Provinciaal Omgevingsplan Drenthe. POPII, kaart 5.
- Provincie Drenthe (2004d). *Ecologische structuren, POP2*. Vaststelling Provinciaal Omgevingsplan Drenthe. POPII, kaart 7.
- Provincie Drenthe (2007a). *Natuurdoeltypen kaart*. Atlas van Drenthe.
- Provincie Drenthe (2007b). *Cultuurhistorische waarden kaart*. Atlas van Drenthe.

Provincie Drenthe (2007c). *Gegevens Vegetatieonderzoek cq. Broedvogelonderzoek Milieukartering Drenthe*. Productgroep Landelijk gebied.

RAVON (2006). Reptielen, Amfibieën, Vissenonderzoek Nederland (www.ravon.nl)

Werkgroep florakartering Drenthe (1999). *Atlas van de Drentse Flora*.

Internetsites:

www.natuurloket.nl

www.ravon.nl

www.waarneming.nl

BIJLAGEN

BIJLAGE I: WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Met de Flora- en faunawet (Ffwet) is beoogd een geïntegreerd soortenbeschermingsregime te creëren dat voldoet aan de internationale verplichtingen. Doordat het verkrijgen van ontheffing en vrijstelling slechts mogelijk was onder bepaalde voorwaarden, werd de Flora- en faunawet na de inwerkingtreding al snel als belemmerend ervaren in het maatschappelijke verkeer.

De belemmerende factoren werden met name veroorzaakt, door het afwegingskader, dat ook voor zeer algemeen voorkomende soorten gold als b.v. Mol, Veldmuis, Bosmuis en Konijn. Dit zorgde voor onnodige belemmeringen van werkzaamheden en veel administratieve lastendruk.

Vanaf 23 februari 2005 is een wetswijziging van kracht geworden waarbij de mogelijkheden verruimd zijn voor het verlenen van ontheffing/ vrijstelling van de verbodsbepalingen in het kader van de Ffwet. Dit geldt met name voor de algemeen voorkomende soorten.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Ffwet:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is.
- 5) Een aantal ongewervelden (o.a. insecten, libellen en kevers) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Verbodsbepalingen

De Ffwet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8 van de Ffwet. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12 (zie kader). In hoeverre de verbodsbepalingen van toepassing zijn is afhankelijk van het beschermingsregime waartoe de soort behoort.

Algemene verbodsbepalingen voor beschermde inheemse soorten dieren en planten. Flora- en faunawet, artikelen 8 t/m 12.

Art. 8:	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Art. 9:	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Art. 10:	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Art. 11:	Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
Art. 12:	Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Drie beschermingsregimes planten- en diersoorten

Met ingang van het wijzigingsbesluit artikel 75 zijn drie verschillende beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. In alle gevallen is onverminderd de zorgplicht van toepassing:

'Ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, is verplicht dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of na te laten.'

Tabel 1 'Algemene soorten'

Onder deze groep vallen o.a. alle algemeen voorkomende beschermde zoogdieren, amfibieën en vaatplanten (in totaal 43 soorten). Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of

ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor deze soorten voor overtreding van de artikelen 8 t/m 12 van de Ffwet en hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden.

Tabel 2 'Overige soorten (gedragscode)'

Onder deze groep vallen een aantal minder algemene soorten (in totaal 101) en vogels. Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor deze soorten voor overtreding van de artikelen 8 t/m 12 van de Ffwet, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een gedragscode. De gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring door de minister van LNV. De gedragscode geeft richtlijnen aan om schade aan de soort te voorkomen of te minimaliseren (Artikel 16c wijzigingsbesluit).

Voorheen was nooit vrijstelling mogelijk voor van nature voorkomende vogelsoorten. Nu kan alleen vrijstelling verkregen worden indien:

- sprake is van belang a) t/m d);
- sprake is van onopzettelijk verstoren (artikel 10) in geval van bij de wet genoemde belangen, en er geen wezenlijke invloed (significante effecten) is;
- in geval van belang g), behalve in de periode 15 maart-15 juli.

Tabel 3 'Soorten van Bijlage I AMvB Artikel 75 / soorten van Habitatrichtlijn Bijlage IV'

Onder de eerste groep vallen met name soorten die een kwetsbare status hebben (in totaal 37 soorten) en vogels (in geval niet gewerkt wordt met een gedragscode). Ze hebben een vergelijkbare bescherming als soorten van Habitatrichtlijn Bijlage IV. Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, is voor deze soorten ontheffing van de artikelen 8 t/m 12 van de Ffwet altijd noodzakelijk. De ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

1. er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang¹⁾;
2. er is geen alternatief;
3. de activiteiten doen geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

De laatste twee criteria worden in het wijzigingsbesluit samengevat als 'zorgvuldig handelen', waarbij elke vorm van schade aan de soort voorkomen moet worden. Aan alle drie criteria moet gelijktijdig voldaan worden.

Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik, is het niet mogelijk voor artikel 10 van de Ffwet een ontheffing te verkrijgen. Voor de artikelen 8, 9, 11 en 12 geldt wel een vrijstelling, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Rode lijsten

De Minister van LNV heeft ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor Rodelijst-soorten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. Vanaf dat moment heeft Nederland de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving verankerd. Nederland zal aan de hand van een vergunningstelsel de zorgvuldige afweging waarborgen rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV. Daarnaast zal Nederland in de komende jaren voor alle gebieden die samen Natura 2000 vormen, beheerplannen opstellen.

In deze samenvatting zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Voor een volledig begrip wordt verwezen naar de oorspronkelijke wetsteksten (www9.minlnv.nl 'thema Natuurwetgeving'). Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend.

¹ a) de bepalingen inzake de gemeenschappelijke markt en een vrij verkeer van goederen van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap; b) de bescherming van flora en fauna; c) de veiligheid van het luchtverkeer; d) de volksgezondheid of openbare veiligheid; e) dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten; f) het voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom, anders dan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren; g) belangrijke overlast veroorzaakt door dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort; h) de uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en in de bosbouw; i) bestendig gebruik; j) de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna